



Jakob Böhme – Život jednog mistika

Jakob Böhme (1575-1624) je bio dijete seljaka, postolar, a kasnije i trgovac predivom, u Görlitzu u Donjoj Šleskoj. Veličina njegova životna ostvarenja je utoliko veća, ukoliko se pogled baci na okolnosti u kojima je živio: inspirirani postolar nije bio samo filozof i mistik, već i aktivan i djelotvoran na čelnik gilde, grada, kao i obiteljski čovjek. Takve su okolnosti ostavljale malobrojne sate za promišljanja, a još manje njih za pisanje. Pod stvaralačkim "pritiskom" njegovih vizija i doživljaja svoje je okolnosti učinio prednostima.

Böhme je rođen u Alt-Seidenbergu (danas Stary Zawidow) južno od Görlitza kao dijete dobrostojećih slobodnih seljaka. Budući su roditelji u mladog Jakoba primijetili slabu fizičku konstituciju koja nije odgovarala pozivu seljaka, uputili su ga u školu u Seidenbergu, a poslije na trogodišnju postolarsku školu. Sensitivni i oštromni dječak je odrastao u vrijeme osjetne prisutnosti i rasprostranjenosti Paracelsusova učenja, kao i od drugih mistika, u Oberlausitzu i Šleskoj.

Nakon dvogodišnjeg proputovanja i seljenja sa svojim obrtom, vjerojatno kroz Oberlausitz, Donju Šlesku i Nordböhmen, konačno se Jakob Böhme smjestio u Görlitzu. Tamo je dobio prava kao majstor, primljen je u gildu postolara, a 1599. je zakupio imanje.

Sukladno obvezi koju je preuzeo zadobivanjem građanskog prava i zakupom – oženiti se unutar pola godine i osnovati vlastito imanje, svježepeni postolar je oženio Katharinu Kuntzschmann, kćer gradskog čelnika.

U godinama koje su slijedile, 1600., 1602. i 1603., svjetlo dana su ugledala prva tri sina, Jakob, Michael i Tobias. Izdržavanje napredujuće obitelji zahtijevalo je od oca Jakoba velik napor, i posvuda je glasio kao dobar muž i brižan otac. Iako je bio spreman energično zastupati materijalne interese svojeg obrta i gilde, misli su mu bile usmjerene na

probleme spoznaje, dobro i zlo kao sastavne elemente bitka, prema "stvarnom", materijalnim o?ima nevidljivom nebu.

Böhmeov duhovni proboj

Godine 1600., u kojoj je ro?en njegov prvi sin, Jakob Böhme je doživio nešto što je obilježilo njegov cijeli život: duhovnu viziju, koja se ?esto naziva "prosvjetljenjem". Mnogo godina kasnije je to izvanosjetilno iskustvo opisao rije?ima: "...vrata su mi se otvorila, tako da sam za ?etvrt od sata vidio i znao više od svega svog višegodišnjeg školovanja i naukovanja ... vidio sam i shvatio bi?e svih bi?a, uzrok i prauzrok, ro?enje Svetog trojstva, postanak i po?ela svijeta..." (iz Böhmeovih Teozofskih pisama) .

Aurora ili izlazak jutarnjeg rumenila

U godini 1612. je došlo do odlu?uju?eg proboja i u njegovu vanjskom životu. Nakon dvogodišnjeg povu?enog promišljanja i prou?avanja napisao je svoje prvo djelo Aurora ili izlazak jutarnjeg rumenila. Ovo univerzalno djelo ve? sadrži sve bitne poglede i refleksije njegovog kasnijeg opusa. Mnogi ?itatelji ga smatraju najzna?ajnijim. Ono je promijenilo njegov život.

Tijekom rada na Aurori Böhme je donio dalekosežnu odluku: prodao je u ožujku 1613. svoju radnju, unato? središnjeg mjesta u gildi, i time završio svoj životni put kao postolar. Ve? je dugo vremena znao da to nije njegov životni poziv. Nije želio biti vezan za udrugu da bi se mogao posvetiti svom spisateljskom radu. Otada se sa svojom ženom održavao trgovinom predivom. Podržali su ih i dobrostoje?i prijatelji.

Rukopis Aurore je naišao na veliko zanimanje kod Karla Endera von Sercha, plemi?a s podru?ja Görlitza, koji se zanimao za filozofiju, poznao djela od Paracelsusa i tragao za vezom izme?u vjere i znanosti. Von Sercha je dao nedovršeni spis prepisati.

Godine 1613. ve? je u opticaju bilo nekoliko prijepisa. Jedan je došao do tamošnjeg starijeg župnika Gregora Richtera, predstavnika luteranske ortodoksne struje. Javno je nastupio i nazvao Böhmea opasnim i zastranjelim, ocrnivši ga pred utjecajnim ljudima toga podru?ja. Njegova Aurora je zaplijenjena i zabranjeno mu je bilo pisati. Cijenjeni i miroljubivi gra?anin je preko no?i postao uznemirava? i nepoželjna osoba.

Böhme i rozenkrojceri

Aurora je tako pronašla svoje prve ?itaoce 1613. Godinu dana kasnije je u Kasselu osvanuo prvi rozenkrojcerski spis Sveobuhvatna i op?a reformacija cijelog svijeta. To je vrijeme po?etka javnog objavljivanja rozenkrojcerske literature, kojoj je, s jedne strane, usporedo djelovao Galileo Galilei, poznat po sukobu sa starom crkvom, podržavaju?i novu sliku svemira po Koperniku, a s druge strane Böhme i njegova Aurora. Te podudarnosti sigurno nisu bile slu?ajne.

Rozenkrojceri i Böhme su zajedni?ki dijelili uvid u nužnost jedne sveop?e reformacije, kao osvita jednog novog vremena. U središtu je bio jedan zov na dalekosežnu reformaciju, koja je bila sveobuhvatnija od Lutherove, za promjenom ?ovjeka i svijeta. Böhme je svoju zada?u vidio u tome da sebi pristupa?ne ljude pripremi za duhovno ostvarenje reformacije.

Jedna druga zajedni?ka crta su bila u?enja Paracelsusa, kao i Tabula smaragdina, pripisana Hermesu Trismegistu.

Böhme je bez sumnje poznao rozenkrojcerske spise. U njegovo vrijeme u Görlitzu su oni bili marljivo ?itani i o njima se pri?alo. Njegovi prijatelji Balthasar Walter i Abraham von Frankenberg poznavali su Joachima Morsiusa, uglednoga u?enjaka iz Lübecka, pripadnika rozenkrojcerskog pokreta. Izme?u Morsiusa i Böhmea je postojalo dopisivanje. Time se postolar iz Görlitza "svrstava u redove onih koji su ?uvali rozenkrojcersko znanje kao jednu sintezu božje, o svijetu i o ?ovjeku mudrosti". (Gerhard Wehr)

Nakon prisilne pauze obnovljeni se Böhme 1618. ponovo latio pisanja. S velikom usmjerenoš?u i brzinom su se nizala djela za djelom. Jedna veoma aktivna razmjena misli putem pisama, objavljena u Teozofskim pismima povezuje Böhmea s velikim krugom u?enika i prijatelja. Njegovi sljedbenici su umnožavali njegove rukopise i raspa?avali ih me?u odabranim ?itaocima.

Böhme – neshvaćen i progonjen

Kad je 1623. objavljen Böhmeov spis Put prema Kristu, stariji župnik Richter je to protumačio kao izazivanje. Optužio je Böhmea za herezu i pobunio stanovnike Görlitza protiv njega. Nije se tu radilo o privatnom uvjerenju jednog obrtnika, već su duboko promišljena temeljna pitanja religijske i duhovne slobode. Da bi spriječio eskalaciju nemira, magistrat, gradska uprava, zaključila je da Böhme privremeno napusti grad.

Početkom svibnja 1624. Böhme je putovao u Dresden – na preporuku svojih plemenitih prijatelja te na poziv dvora. Svoje nade je prije svega polagao u šleskog izbornog kneza i očekivao uvođenje sveopće reformacije: “Još uvijek se nadam da će uskoro doći vrijeme velike reformacije.”

U Dresdenu se našao s visokim dužnosnicima. Vrhunac njegova putovanja bilo je putovanje u ljetnu rezidenciju kneza u Pillnitzu. Susret se nažalost nije ostvario kao ni ostala priželjkivanja. Neostvarenih planova se morao vratiti u Görlitz.

U studenom 1624. se Böhme teško bolestan vratio s jednog puta po Šleskoj. Nije se više oporavio. Tiho je usnio 16. ili 17. studenog u svojoj kući u krugu obitelji i prijatelja. Gradska uprava je unatoč stavu crkve uredila kršćanski pogreb. Odluka je nevoljko prihvaćena od strane protestantskih svećenika.

Križ na grobu, kojega su kasnije postavili njegovi prijatelji, nosio je natpis: “Iz Boga rođeni, u Isusu (“JHSVH”) umrli, Svetim duhom zapečaćeni.”

Source:

<https://www.lectoriumrosicrucianum.hr/hr/artikel/jakob-bohme-zivot-jedn...>